

Sint Eustatius, 1 oktober 2021.

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties,

Dank voor de persoonlijke wijze waarop u mij vandaag aangaf dat verschillende van mijn brieven aan u zijn ontvangen. Dat u in het vervolg niet de ontvangst van elke nieuwe brief zal bevestigen en dat u mijn bijdragen zult blijven lezen (en waarderen: ik haal hier uw woorden aan). Ik voel mij vereerd, tegelijkertijd realiseer ik mij dat ik mij dagelijks onderdompel in het leven van alledag op Sint Eustatius, terwijl in de bredere blik der dingen Sint Eustatius natuurlijk maar een heel klein element is in uw agenda.

Om mijn zienswijze en schrijfsels in een juiste context te (blijven) bezien, hecht ik eraan om hierover het volgende op te merken. Ik woon hier nu zeven jaar (ik ben aan mijn achtste jaar als wiskundedocent op de middelbare school van het eiland bezig). In mijn werk ontmoet ik vanzelfsprekend de schoolgaande jeugd en van enkelen ervan ontmoet ik ook periodiek de ouders. Als gast op het (religieuze) eiland - zo blijf ik het toch zien - bezoek ik ook wekelijks de kerk; in mijn geval de Bethel Methodist Church. In de kerk maak je deel uit van de lokale gemeenschap en je ontmoet er ook weer leerlingen van school en hun ouders. Toen mijn echtgenote en ik na een contractperiode van drie jaar besloten nog wat langer te blijven (overigens mede op verzoek van de school) werden wij meer en meer gezien als één van hen: per slot van rekening is het betrekkelijk normaal dat docenten na een contractperiode van drie jaar weer vertrekken. De vergelijking met een duiventil wordt geregeld en gemakkelijk gemaakt.

U mag hieruit niet zomaar en vanzelfsprekend afleiden dat wij een intensief contact hebben met de lokale bevolking. De Stataanse bevolking is niet zo open, hoewel het spreekwoordelijke ijs bij sommigen wel enigszins gebroken lijkt.

Wij houden ons in elk geval redelijk ver van de in den vreemde zich gemakkelijk vormende (Europees) Nederlandse gemeenschappen. Zoals Youp van 't Hek al eens opmerkte over wintersporters en vermeend Duits wangedrag van deze groep is hem gebleken dat best wel veel van die Duitsers opvallend goed Nederlands spreken. Dat gedrag herkennen wij hier ook. De over het algemeen ingetogen Stataan heeft - net als wij - wat moeite met de enigszins brallerige en betweterige toon waarop de Europese Nederlander kort na zijn of haar aankomst op het eiland stelt het eiland wel gezien te hebben en het te kennen. Een bescheiden opstelling (als gast van het eiland) lijkt niet heel erg Nederlands.

In mijn beschouwingen is het ook voor mij soms zoeken naar een juiste toon. Natuurlijk zie ik ook wel dat er zaken zijn waarvan ook ik denk "dat kan best efficiënter of beter", tegelijkertijd moet ik dan tegenover mijzelf bekennen "maar is de Stataanse aanpak dan werkelijk fout?". Het antwoord hierop is niet vanzelfsprekend bevestigend. Kortom, ook ik zie meer dan eens dat de betweterige

Nederlander zonder al te veel tact of overleg mogelijk wel een punt heeft in bureaucratische of administratieve zin, maar of het ook altijd het waard is om dat punt feitelijk te maken is een afweging die vervolgens niet gemakkelijk of vanzelfsprekend gemaakt wordt. Een voorbeeld uit mijn eigen praktijk: natuurlijk heeft het digibord in de klas veel voordelen maar wanneer op het eiland zo af en toe de elektriciteit uitvalt of het internet het af laat weten en bij een defect niet gemakkelijk ondersteuning beschikbaar is, is het klassieke schoolbord en een krijtje zo'n slecht hulpmiddel nog niet. Ik zweer dan ook bij de robuuste eenvoud van dit materiaal dat geschikt is voor het bereiken van een effectieve les.

Gisteravond overkwam het mij dat ik in gesprek was met enkele lokale Statianen over lokale kwesties. En juist mijn gesprekspartners vroegen zich af waarom de Nederlandse wetgeving niet een bredere werking had dan slechts Europees Nederland en waarom wij hier de US-dollar als munteenheid hebben en niet de Euro. Ik herken deze vragen absoluut: het hadden de mijne kunnen zijn, maar ze werden dus gesteld door lokale Statianen! Het gesprek ging verder en de observatie dat de leden van de Eilandsraad weliswaar lokaal gekozen zijn maar niet vanzelfsprekend opkomen voor de belangen van alle eilanders doch hun optreden deels baseren op 'eigen' agenda's, werd weliswaar door mij gedeeld maar ik kwam er niet zelf mee!

Naar mijn mening zou Nederland meer open moeten staan voor een dialoog met de eilanders waarbij ik opmerk dat ook de vertegenwoordigende eilanders - namelijk die in de Eilandsraad - zich minder naar binnen gericht zouden moeten opstellen en veel meer het contact zouden moeten zoeken met gelijkgerichte politici of zusterpartijen in Europees Nederland teneinde 'van binnenuit' Sint Eustatius op de kaart te zetten.

In het verlengde van het zojuist aangehaalde gesprek zou ik bijvoorbeeld graag zien dat de wetgeving eens nader wordt 'gesaneerd'. De Grondwet (artikel 132a lid 4) geeft aan dat 'eigen' wet- en regelgeving mogelijk is voor het Openbaar Lichaam "met het oog op bijzondere omstandigheden waardoor deze openbare lichamen zich wezenlijk onderscheiden van het Europese deel van Nederland". Op dit moment zijn er ongeveer zeshonderd (!) wetten ten behoeve van het BES-gebied (of: Caribisch Nederland). Van het gros ervan vraag ik mij "wat zou nu hier het wezenlijk van Europees Nederland onderscheidende aspect zijn?". Wanneer van bijvoorbeeld de sociale wetgeving dit wezenlijk onderscheidende karakter door u evenmin gezien wordt, lijkt het mij dat we gemakkelijk stappen dichterbij komen bij een werkloosheidsuitkering en een ouderdomsvoorziening als AOW (in plaats van de afwijkende - mindere - AOV). De hele discussie rond het Caribisch sociaal minimum lijkt me zelfs geen bestaansgrond meer te hebben wanneer dit alles als "Nederlands" wordt beschouwd.

Ook zou, hieraan gerelateerd, nog eens goed moeten worden gekeken naar het waarom van de US dollar. Ca vijftig kilometer verderop - namelijk op Frans Sint Maarten - is er ook de Euro en het dichtstbij zijnde gebied met de US dollar als lokale munteenheid is Puerto Rico. Invoering van de Euro maakt hoogstwaarschijnlijk de beschikbaarheid van Nederlandse banken (vallend onder toezicht van de de Nederlandsche Bank) in Caribisch Nederland ook groter. Afgezien van wellicht een

'inschakelverschijnsel' zie ik eerder voordelen dan nadelen van de invoering van de Euro op Caribisch Nederland.

Kunt u als Commissie Koninkrijksrelaties een dergelijke sanering van wetten initiëren alsook de invoering van de Euro in overweging doen nemen? Het zou naar mijn stellige overtuiging ertoe bijdragen dat Caribisch Nederland zich - met behoud van de nodige autonomie - minder buitengesloten voelt dan nu soms het geval is.

Ik rond af met drie kanttekeningen:

1. Het spreekt wat mij betreft vanzelf dat een hier betoogde sanering van de wetgeving in nauw overleg met de Eilandsraad (als vertegenwoordiging van de bevolking) moet plaatsvinden, anders zou het wederom een staaltje van Nederlandse betweterigheid zijn. En ik noem hier nadrukkelijk de Eilandsraad en niet in bredere zin het bestuur van het Openbaar Lichaam. Het gevoel bestaat (aan mijn kant) dat de regeringscommissarissen te veel aan de leiband lopen van de staatssecretaris en een onafhankelijk(er) geluid van of namens de bevolking in de kiem zal worden gesmoord.
2. Wanneer de consequenties van een juridische 'gelijkschakeling aan Europees Nederland' worden overwogen zou zomaar de uitkomst "dit is te duur" kunnen volgen. Het lijkt me dat een berekening moet worden gemaakt en niet slechts een emotioneel gemotiveerde bevinding. Het kan niet zo zijn dat 0,15 procent van de Nederlandse bevolking een significant en onoverkomelijk verschil in benodigde financiën maken. Bovendien, discriminatie kan nooit worden gerechtvaardigd met een kostenplaatje. Bij het openbaar vervoer in - bijvoorbeeld - Oost Groningen moet wellicht ook geld bij (o ja, sprekend over openbaar vervoer: we moesten het een andere keer misschien nog eens hebben over de luchtverbindingen...).
3. Op de achtergrond van dit alles is er de bevinding (niet alleen de mijne!) dat het sommige Nederlanders - ik denk nu met name aan de investeerders en hun politieke 'beschermers' - wel goed uitkomt dat de democratie nog niet is teruggekeerd op het eiland. Het nemen van besluiten (al dan niet met een vergunning) gaat immers een stuk gemakkelijker zonder rompslomp die democratie nu eenmaal met zich meebrengt.

Bij voorbaat dank voor uw overdenkingen.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.